

М.В. Шотик, кандидат сільськогосподарських наук,
С.С. Яременко молодший науковий співробітник,
Київська дослідна станція ІОБ НААН

НОВИЙ СОРТ ТОМАТА МИРОЛЮБІВСЬКИЙ

У результаті селекційної роботи створено новий сорт томата Мирюлюбівський, висвітлено перспективи його використання, господарсько-цінну характеристику та рекомендації щодо вирощування.

Ключові слова: томат, сорт, урожайність, селекція, абіотичні фактори, хімічний склад, суха речовина, транспортабельність, овочівництво.

Вступ. Сучасне овочівництво та приватне городництво має у своєму асортименті велику кількість овочевих культур і розмаїття сортів. Але навряд чи можна знайти інший вид овочевих рослин, який би забрав пальму першості у томата. Важко повірити, що колишній “дикун”, у далекому минулому завезений до Європи з Перу, вирощували виключно як декоративну рослину, що мала мізерні плодики масою 3-10 г. Через багато століть у результаті копіткої народної і наукової селекції з’явилася величезна кількість сортів і гібридів томата. Тепер вже нікого не дивують гігантські плескато-округлі плоди масою до 1 кг або середні за величиною, ідеально округлої форми. Вражає створений колір плодів: білий, жовтий, помаранчевий, малиновий, червоний, чорний і навіть смугастий. Самі рослини томата також змінилися завдяки вченим-селекціонерам. Крім низькорослих (детермінантних), з’явилися супердетермінантні, напівдетермінантні та індетермінантні сорти.

Вирощування високопродуктивних, якісно цінних сортів і гібридів томата та їх постійне оновлення забезпечують можливість систематичного підвищення врожайності та покращення якості продукції.

На сьогодні сортимент сортів та гібридів томата дуже великий. Проте вони не можуть задовольнити вимоги широкого кола споживачів. Наявність великої кількості їх оправдано, оскільки в регіонах України різні ґрунти і кліматичні умови. Лише в умовах конкретної

© Шотик М.В., Яременко С.С., 2010.

місцевості, яка підходить до даного сорту, він повністю розкриває свій потенціал.

Матеріал і методи. У результаті селекційної роботи, виконаної в Київській дослідній станції ІОБ НААН протягом 2005-2008 рр., отримано методом складної гібридизації сортів з наступним добором високопродуктивних дружнодостигаючих форм з безколінцевою плодоніжкою новий ранньостиглий високоврожайний та транспортабельний сорт томата Миролюбівський.

Результати досліджень. Сорт Миролюбівський має звичайний детермінантний прямостоячий середньооблистяний кущ з середнім габітусом, висотою головного стебла 55-67 см. Поверхня стебла гладенька, слабко опушена, довжина міжвузля 5-10 см. Листки звичайні, середнього розміру, темно-зеленого глянцевого кольору, поверхня слабкофривана. Суцвіття проміжне, одноразово розгалужене, з компактною структурою. Перше суцвіття закладається над 6-7 листком і далі через 1-2 листки. Плодоніжка з зчленуванням. Маточки у квітках однакової довжини з тичинками, іноді трохи виступають. Квітки нормальні, фертильні. Плоди сливкоподібні (індекс форм 1,2-1,3), маса плоду 90 г., поверхня гладка. Забарвлення незрілого плоду – світло-зелене, стиглого – жовтогаряче з глянцевою поверхнею шкірочки. Вершина плоду рівна. Тип гнізд – правильний, число гнізд – в середньому 3, кількість насінин у плоді низька – 25-35 штук. Насіння – середньоопушене.

Сорт томата Миролюбівський ранньостиглий, дружнодостигаючий, високоврожайний. Дозріває на 3 дні раніше стандарту. Період плодоношення у нього на 4 дні довший (табл.).

Новий сорт томата у місцевих умовах дозріває майже повністю 96,0%. Кількість зелених плодів 3,6 %, у стандарту на 1,8 % більше. Стійкий до септоріозу та толерантний до фітофторозу.

Найвища продуктивність нового сорту томата Миролюбівський відзначена у 2006 році – 72,0 т/га. Смакові якості його добрі, має хороші біохімічні показники. Вміст сухих речовин 6,8%, має добре співвідношення цукрів та кислот (індекс 9,9). Сік густої консистенції. Показники кислотності та співвідношення розчинних і нерозчинних речовин знаходиться на рівні близькому до оптимального для продукції томата. Дегустаційна оцінка свіжих плодів вище стандарту – 5,0 бала.

Наведені якісні показники плодів томата нового сорту свідчать про перспективність використання його у свіжому вигляді та для переробки. Транспортабельність і лежкість плодів – добрі.

Сорт Миролубівський нормально зав'язує плоди при стресових абіотичних факторах. Це сорт інтенсивного типу, добре реагує на внесення добрив та зрошення.

Технологія виробництва сорту істотно не відрізняється від загальноприйнятої. Спосіб вирощування – через розсаду віком 45-50 днів. Строки висаджування оптимальні, залежно від зони. Схема садіння : при інтенсивній технології – рядкова, 90х20-22 см. Оптимальна густина стояння рослин 40 – 45 тис./га. Удобрення: органічні – 40-60 т/га, мінеральні – $N_{90} P_{120} K_{120}$ кг/га діючої речовини.

Протягом вегетаційного періоду ґрунт слід тримати в пухкому і чистому від бур'янів стані. До недоліків сорту слід віднести появу в несприятливі роки ребристих плодів. Плоди міцні, з низькою схильністю до перестигання, здатні довго зберігатися на рослинах у зрілому вигляді. За показниками зусилля на роздавлювання плодів, питомої стійкості проти динамічного навантаження, міцності шкірки до проколювання сорт Миролубівський перевищує стандарт.

Висновки. Комплекс ознак нового сорту Миролубівський вказує на перспективність його вирощування за промисловою технологією та використання як у свіжому вигляді, так і для переробки на томатопродукти і квашення.

Сорт томата Миролубівський передано до Державного сортови-пробування сортів рослин на 2009 рік.

Н.В. Шотик, С.С. Яременко. Новый сорт томата Миролубовский.

Резюме. В результате селекционной работы создан новый сорт томата Миролубовский, приведены перспективы использования, хозяйственно-ценная характеристика и рекомендации его выращивания.

N.V. Shotik, S.S. Yaremenko. A new variety of the tomato Mirolyubovskiy.

Summary. As a result of selection work a new variety of the Mirolyubovskiy tomato is created, the prospects of the use, economic-valuable description and recommendations of its growing are given.

Основні господарсько-цінні показники сорту томата Миролубівський
(середнє за 2006-2008рр.).

Показники	Оберіг	Миролубівський	±до стандарту	НІР ₀₅ , ц/га
Тривалість періоду, днів:				
повні сходи-плодоношення	109	106	3	
плодоношення	62	66	4	
Урожайність ц/га:				
за I декаду плодоношення	157	215	5,8	
загальна	600	700	10,0	
товарна	595	685	9,0	23,0
Маса плоду, г.	87	90	3	
Хімічний склад плодів:				
суха речовина, %	5,1	6,8	1,7	
загальний цукор, %	3,00	3,47	0,47	
аскорбінова кислота, мг %	25,8	33,2	7,4	
загальна кислотність, %	0,41	0,52	0,11	
Дегустаційна оцінка, балів:				
свіжих плодів	4,2	5,0	0,8	
у переробці	3,9	4,4	0,5	